תקשיבו לשקט

נופים, טעמים ומטעמים בסלובניה הירוקה

מאת דפנה לוי, סלובניה | צילומים: Slovenia.info

צילום: Franci Fejan

שקיעה באגם בלד. אתר חביב מאוד על זוגות מתחתנים, למרות שעל פי המסורת החתן חייב לשאת את הכלה במעלה 99 המדרגות המובילות לכנסיה

צילום: Bobo

צילום: B. Kladnik

צילום: J. Skok

עמו את העיניים ודמיינו: אלפי קילומטרים של נהרות, נחלים ומעיינות, מעל ומתחת לפני הקרקע, מעט תושבים, הרבה מאוד יערות סבוכים, לא פחות מ־24 אלף מינים שונים של בעלי חיים, ואם לא די בכך, גבולות פתוחים מכל צד, כשמהעבר השני נמצאות איטליה, אוסטריה, הונגריה וקרואטיה, וגם מוצא לים. בעברית קוראים לזה גן עדן. בסלובנית זו פשוט סלובניה.

רק שני מיליון תושבים יש בסלובניה, והם מצטופפים – אם כי יותר מדויק להגדיר זאת, "מתמתחים בנוחות ומתרווחים בנחת", בשטח שקטן רק במעט מזה של מדינת ישראל. אבל למרות גודלה הזעיר, סלובניה היא המדינה השלישית הכי מיוערת באירופה, ותושביה לא מספקים בכך ש־60% משטחה מכוסה ביערות, הם גם נוטעים מדי שנה 1.2 מיליון עצים נוספים.

סלובניה היא גם גן עדן לבעלי חיים. המגוון העצום כולל דובים חומים מצד אחד (בסלובניה חיים כ־700 דובים חומים, וזו אוכלוסיית הדובים הגדולה באירופה במדינה אחת) וחדף זעיר, היונק הקטן בעולם, מצד שני. יש לה נגיסה מהרי האלפים, ובכלל זה שבילי הרים ומעברים לטייל בהם ומדרונות מכוסי שלג לגלישה, ויש אינספור אגמים וגם מערות נטיפים.

וכן, גם להם הייתה פעם מלחמה. ימים אחדים אחרי הכרזת העצמאות של סלובניה (שפעם הייתה חלק מיוגוסלביה הגדולה), לפני 24 שנה, פלש לשטחה הצבא העממי היוגוסלבי, אבל הלחימה נמשכה רק עשרה ימים, שאחריהם חזר לשרור בה שקט. גן עדן, אמרנו?

אין הרבה ישראלים

התיירות הישראלית לסלובניה עדיין מהוססת, למרות שמדובר במדינה ששירותי התיירות שלה עדיין זולים ביחס למדינות אירופה האחרות, שהכבישים שלה רחבים ונוחים לנהיגה עצמאית, ושתושביה מגלים אדיבות יוצאת דופן כלפי תיירים. טיסות סדירות ישירות לעיר הבירה לובליאנה (Ljubljana) יוצאות מנתב"ג רק בין יוני לאוקטובר, במהלך עונת תיירות הקיץ (שתי טיסות מדי שבוע של חברת התעופה הסלובנית וטיסה נוספת של "סאן דור" הישראלית). כדאי לדעת, שביקור בסלובניה אפשר לשלב גם במסגרת טיול מקיף יותר, שכן ונציה, בודפשט, וינה, מינכן וערים מעניינות אחרות נמצאות במרחק של שעות נסיעה בודדות, שאפשר לעשות גם ברכבת.

הסיור הסלובני שלי התמקד באוכל ויין, שני תחומים (לא נפרדים) שבהם שכנותיה של סלו־

צילום: Oscar Music

לא חייזר, אלא מתקן לגידול צדפות. חוות הדגים של משפחת פונדה

בניה גונבות לה בדרך כלל את ההצגה, מתברר, שלא לגמרי בצדק. אמנם, אחרי יומיים־שלושה של תזונה במסעדות שף, בחוות כפריות המת־מחות בגבינות ובכרמים שבהם הכורם הוותיק נוהג לנשק כל ענב על המצח לפני השינה, קל לאבד את חוש השיפוט ואפילו לגהק בעונג גם מול קערת לחם לבן עבש (שמשום מה הוגש כפתיה גם במסעדות שבהן המנות היו טעימות להפליא), אבל במסעדות הממש ממש טובות (כמו "קובו", ראו מסגרת) לא יגישו לכם לחם חנק כזה. שם אופים בעצמם מיני לחמים ולח־מניות, מלווים אותם בשמן זית איכותי ובשמן חמניות מפת"ע בטעמו, וגם במלח מעולה, שכן בסלובניה כורים מלח בשיטות עתיקות, והתוצ־רים נחשבים לאיכותיים במיוחד.

מלח בעיירה פיראן

במכורות המלח שליד העיר פיראן (Piran), בקצה הדרום־מערבי של סלובניה, ניתן לראות את אגני המלח הגדולים שתעלות ביניהם, ולהאזין במוזיאון המלח המקומי להרצאה מא־לפת על האופן (והסורדות) שבו כורים כאן מלח מאז המאה ה־14 (ראו כאן: soline.si/en).

אגב, העיירה פיראן, השוכנת ממש על חוף הים האדריאטי, היא יפהפייה וועירה. כני־סה במכונית מותרת רק לתושבים, כדי למנוע צפיפות בסמטאות הקטנות. אפשר להשאיר את המכונית במגרש חנייה ממש בשער העיירה,

ולטייל ברגל ברחובות המרוצפים ובין הבתים הציוריים שניכר כי נבנו על ידי אצולת הממון של אי אז, עד למעגן הסירות היפה.

קזינו בנמל הוורדים

במרחק נסיעה קצר מפיראן נמצאת פורטורוז' (Portorož), שפירוש שמה הוא "נמל הוורדים". זו עיירה משופעת באתרי נופש וספא, יש בה טיילת נהדרת על קו המים והמון בתי מלון המשקיפים על המפרצון המקומי. יש לעיירה החביבה הזו אפילו נמל תעופה משלה, שכן היא אחת מעיירות הנופש המבוקשות באזור הים האדריאטי, בגלל הנוף, בגלל פסטיבל הקולנוע המתקיים בה מדי שנה, בגלל אליפות הטניס הנערכת בה וגם בגלל בתי הקזינו הממוקמים בה.

ששימי אצל פונדה

רצועת החוף של סלובניה קצרה (אורכה 46 ק"מ בלבד) אבל מנוצלת היטב, ולא רק לתיירות חופים. קחו למשל את חוות הדגים של משפחת פונדה (Fonda). מדובר בעסק של משפחה שבניה ובתה כולם ביולוגים חובבי ים, המתחזקים מכלי ענק בלב ים שבתוכם גדלים דגי לברק. הדגי־גים האלה מגיעים מאיטליה, אך מרגע שנחתו אצל בני משפחת פונדה, זוכים לטיפול יומיומי הכולל האכלה ידנית (הם מזהים את רעש הספי־נה המתקרבת ונוהרים בהמוניהם לשפת המים) ובקרה קפדנית, ובסופו של דבר נשלים מהמים ומועברים לשוק עם חותמת איכות יוקרתית.

הפונדאים, שמטפחים בסמוך גם אוכלוסיות של צדפות מאכל, משיטים תיירים אל החווה שלהם בספינה סולארית (שהמנוע שלה שקט מאוד והיא כמעט לא מזהמת את הים), ובתום סיור גדוש בהסברים מציעים טעימות של ששי־מי איכותי, העשוי מדגים נאים מומלחים עם נגיעות שמן זית ופלפל שחור. 36 אירו לאדם יקנו לכם בוקר מענג וטעים להפליא (פרטים: fonda.si).

יין בגבעות גוריציה

אחד המקומות היפים במערב סלובניה הוא אזור גבעות גוריציה (Goriška Brda), המשת־רעות בין הגבול האיטלקי לנהר סוצ'ה (Soca), הנחשב למרכז תעשיית היין של המדינה. מזג האוויר הים־תיכוני והטופוגרפיה, המגנה על הכרמים מפני הרוחות העזות המנשבות באזורים שסביב, הביאו להתפתחות גידולים מגוונים כמו דובדבנים, משמשים, תאנים, שזיפים, אפרסמו־נים, זיתים וכאמור, גם גפנים.

המקומיים מדגישים שייצור היין פה החל עוד לפני הפלישה הרומית, שהביאה איתה שי־טות ייצור יין מתקדמות לכל יבשת אירופה. כמעט 30 אלף יקבים פועלים כיום בסלובניה (לעומת כ־300 בישראל) והם מייצרים כ־90 מי־ליון ליטר של יין בשנה. כ־75% מהכמות היא יינות לבנים, וכמעט הכל מיועד לצריכה מקו־מית. הפטריוטיות הסלובנית הביאה את כל מי שפגשנו להלל את זן הענבים המקומי, "רבולה" (Rebula), שנהנה מהגיגות מיוחדות בכל שנה בתחילת האביב. באזור גוריציה וגם באזור יפה לא פחות, עמק ויפאבה (Vipava), אפשר לע־רוך סיורים מלווים בטעימות ביקבים, וגם לק־נות במחירים סבירים, בין 5–30 אירו לבקבוק (למשל: klet-brda.si/en).

טבע ירוק בטריגלאב

הפארק הלאומי טריגלאב (Triglav), שפי־רוש שמו הוא "שלושת הראשים" וקרוי על שם ההר הגבוה בסלובניה (שפסגתו מגיעה לגו־בה 2,864 מטר), הוא – כמה מפתיע – הפארק הלאומי היחיד במדינה. 880 קילומטרים רבועים של ירוק וירוק וירוק, ועוד ירוק. חובבי טבע יבחינו בוודאי במגוון העצום של צמחים וזני חיות בפארק, ואם אתם בכושר שיא ומסוגלים לטפס בשבילים המתפתלים מעלה, תפגשו בח־וות שמייצרים בהן גבינות, נקניקים ושאר מיני מזונות אופייניים לאזור.

כדאי לדעת

- בסלובניה יש למעלה מעשרת אלפים מערות. הנודעת שבהן היא מערת פוסטוניה (Postojna), שהיא מערך של מערות המשתרע לאורך יותר מ־20 קילומטרים, שרק רבע ממנו פתוח לתיירים (postojnska-jama.eu).
- בלב אגם בלד (Bled), אחד היפים בסלובניה, יש אי ועליו כנסייה. זהו מקום חביב מאוד על זוגות נישאים, למרות שעל פי המסורת החתן חייב לשאת את כלתו על כפיו במעלה 99 המדרגות המובילות לאולם התפילה.
- הגפן הנחשבת לעתיקה בעולם נמצאת במריבור (Maribor), העיר השנייה בגודלה בסלובניה. זוהי גפן שנטען שהיא בת 400 שנה, ועדיין מניבה מספיק ענבים לייצור 25 ליטרים של יין מדי שנה.
- מרבית הסלובנים הם קתולים, ובמדינה יש לא פחות מ־3,000 כנסיות, בתי תפילה ואנדרטאות בעלות אופי דתי.
- הסוסים הלבנים של ליפיצה (Lipica) מוכרים לתיירים בעיקר ממופעי בית הספר הווינאי לרכיבה הממוקם בלב בירת אוסטריה. חוות ההרבעה של הסוסים היוצאי דופן האלה פועלת מאז 1580 בסמוך לגבול האיטלקי, באזור המפורסם גם במערות הגיר (קרסט) שלו.
- יש בסלובניה למעלה מ־7,000 ק"מ של נתיבים מסומנים לטיילים, ואם אתם רוצים לצאת למסלול ארוך, תשמחו לשמוע שלאורך הנתיבים האלה מפוזרות 165 בקתות הרים.
- בלובליאנה תוכלו למצוא בין השאר מלון שהיה פעם כלא צבאי, ואחרי עיצוב מחדש פתח את שעריו בפני תיירים ומאפשר לישון בתא שעדיין נראה כמו תא כלא, אבל במיטה נוחה (hostelcelica.com).
- **אתר התיירות של סלובניה: slovenia.info**

צילומים: Arhiv Postojnske jame ,Arhiv Sava Hotels & Resorts ,מפה: אינפוגרפיקה "ידיעות אחרונות"

צילום: D. Dubokovic

לטעום מהכל. צוות מטבח במסעדה מקומית

בחוות פונדה מציעים טעימות של סשימי איכותי, העשוי מדגים נאים מומלחים עם נגיעות שמן זית ופלפל שחור. 36 אירו לאדם יקנו לכם בוקר מענג וטעים להפליא

עוגיות לכלבים ברדוביצה

בדרך ללובליאנה (Ljubljana) הבירה עברנו ברדוביצה (Radovljica), אחת העיירות הקטנות והמונמנמות, שכמותן יש בסלובניה לא מעט. רדוביצה אינה דוגמה לאורבניות תוססת, אבל זו עיר ימי־ביניימית עתיקה, עם גלריות, בתי קפה קטנים ויפים וכמובן, טירה ובתי אחוזה ונוף מרהיב מסביב. מדי יום שלישי מתקיים שם סיור מודרך לתיירים (שמתחיל בעשר בבוקר, במרכז העיר העתיקה), יש בה שוק פשפשים וגם קו־נדיטוריות ויצרני שוקולד, דבש וממתקים לא רעים בכלל. והייתה גם הפתעה: ממש במקרה מצאנו שם מאפייה לכלבים, שאפשר למצוא בה עוגיות, פשטידות ועוגות עשויות ממזון כלבים, וגם ביסקוויטים טבעוניים, אם גם הכלב שלכם בטרנד.

באז תרבותי בלובליאנה

לובליאנה קיבלה את פנינו בגשם שוטף, שבגללו לא התקיים בה באותו סוף שבוע יריד האוכל הענק, שבמסגרתו מציעה כל מסעדה

המלצות מיד ראשונה

● המסעדה המשובחת ביותר שבה נת־קלנו במהלך הסיור שלנו הייתה "קובו" (cubo-ljubljana.com/en), בשולי לוב־ליאנה. זו מסעדת שף הפועלת כבר עשר שנים ומעידה על עצמה שהיא "קטנה אבל שאפתנית". אכלנו דגים, בשר וגם מנות צמחוניות ורצינו עוד. מחיר? לפ־חות 50 אירו לסועד.

● "וילה בובץ'" היא מסעדה משובחת נוספת שכדאי לעצור בה. היא ממוקמת בעיירה בובץ', בתוך מלון בוטיק זעיר הנושא את אותו שם. העיצוב הייחודי, המרפסת הצופה על הרי האלפים ומר־חבי הירק שמשתרעים לפניה הופכים את הארוחה לחוויה. 40 אירו לסועד. אתר: dobra-vila-bovec.si

● המלון הכי שווה שבו לנו הוא "גרדיץ'" (gredic.si) בעיירה צ'גלו (Ceglo), לא רחוק מהגבול האיטלקי. מדובר בטירה רבת מבוכים ומרתפים, ששופצה והפכה למלון מקסים שיש לו מרתף יינות מר־שים בעיצוב עתידני ומסעדה איטלקית משובחת. 120 אירו לחדר זוגי (או 220 אירו לסוויטה), כולל ארוחת בוקר עשי־רה ונוף פסטורלי.

● העוגה המסורתית הסלובנית "פוטיצה" (Potica) היא מעין כרוכית של בצק שמ־רים ממולאות בשקדים טחונים עם קקאו ותבלינים. בכל מסעדה או בית קפה יש וריאציה שונה של הפוטיצה, אבל בכולן יש יותר בצק ממילוי, כך שלמרות שהיא נראית כמו שטרודל, הכינו מראש מנת שתייה לצדה.

נחשבת מנות מעולות במחירים של אוכל רחוב. הידיד הזה פועל בימי שישי ממאי עד אוקטובר, כשלא גשום.

סיור חפוז בעיר הותיר רושם חביב: המון צעירים, בתי קפה גדושים ובאז נעים של תר־בות, מוזיקה, אוכל וכיף. הנוף האורבני לא שונה מזה של ערים במרכז אירופה: קתדרלות, אד־ריכלות בארוקיות, טירה שמשקיפה על העיר ממרחק בטוח וכמובן, נהר, שכמה גשרים יפים במיוחד עוברים מעליו.

יש בעיר גם רחוב בשם "רחוב היהודים", והוא שריד למה שהיה פעם רובע יהודי וחוסל כמעט כולו בתקופת הכיבוש הנאצי ב־1941. ■

הבותבת הייתה אורחת לשבת התיירות של סלובניה